

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor.; pe 1/4 de an 5 cor.; pe 1 lună 2 cor.

Vrăt de Duminecă pe an

— 4 coroane. —

Pentru România și străinătate pe an: 40 franci.

Manuscripte nu se napolază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Deák Ferencz-u. Nr 8

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Scrieri nefrancoate nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Maestrii și Epigonii.

(R.) În numărul nostru de ieri am arătat cum ministrul Wlassics, vorbind în parlament, a ținut să declare că el nu împărtășește principiul, privitor la limbă, pe care s'a spriginit întâiu regu ungar când a întemeiat actualul stat ungar poliglot.

Epigonul Wlassics vrea dar să coreagă ce S-tul Stefan a făcut cu înțelepciunea lui mare, înțelepciune în virtutea căreia Ungurii selbatiei, stăpânii peste o țară în neorânduială, au intrat în șirul statelor și popoarelor europene.

Dacă n'ar fi trist, ar trebui să ridem de pretenția lui Wlassics.

Vorba e însă, că ministrul de culte actual nu stă izolat cu părerile lui, ci se găsește încă mulți epigoni cari au îndrăzneala să cătească împotriva măiestrilor.

Astfel, în aceeași zi, când Wlassics a vorbit în Dietă, organul fostului seu șef, „Magyar Szó“, scria și el într'un articol de fond următoarele:

„Széll Kálmán se numește într'una urmaș nemijlocit al politicei lui Deák Ferencz. Ei bine, noi socotim că e o greșeală dacă în chestie de politică națională cine va se conduce de principiele lui Deák Ferencz.

„Dimpotrivă: politica șovinistă maghiară trebuie să rupă cu tradițiunile lui Deák Ferencz. Pentru că Deák s'a înșelat în politica națională, în lipsa de experiență. Nu știa, că pe cale pacifică nu se poate ajunge la înțelegere cu naționalitățile, fără a se jertfi interesele maghiare. Zadarnic a făcut la 1868 legea naționalităților, zadarnic a dat carte albă Croaților; prin aceasta li-a mărit numai pretenșiunile, așa că acum abea vom fi în stare să le satisfacem. Azi, vezend desilusiile pe urma politicei lui Deák, nu mai e permis să ne înșelăm earăși și nu mai e permis să cădem în greșelile spiritului de pace și toleranță“.

Negreșit, că nu ne vine în minte să polemizăm cu organul archișovinist și să ne apucăm să combatem aceste idei scrintite ale lui Bánffy, despre care însuși Ungurii spuneau că are mintea unui „országos hajdu káplár“, și a cărui guvernare de patru ani nici nu s'a ilustrat de cât printr'o serie nesfirșită de fâțărnicii, calumni și scornituri ridicole, menite să exalteze încă pe șovinisti împotriva naționalităților. Insuși Ungurii știu azi, că marea operă națională alui Bánffy, secția naționalităților, n'a fost decât o șarlatanerie, o tragere pe sfoară a opiniei publice, pentru seducerea căreia agenții lui Jeszensky, plătiți bine, inventau aproape zilnic câte un complot românesc ori slovacesc.

Trebuie să facem însă apropierea necesară între șovinismul lui Wlassics și între al fostului seu șef, de care sufletește, așa se vede, nu s'a despărțit nici după ce s'a angajat să colaboreze cu Széll, urmașul nemijlocit al politicei lui Deák.

Diferența între ei este numai că Wlassics vrea să-l corecteze pe s-tul Stefan, ear Bánffy s'a apucat să-l dea gata pe — Deák.

Bánffy, selbaticul care a făcut alegeri versând sânge ca în războiu civil, mobilizând trei corpuri de armată și geandarmeria toată, — corrigend pe Deák?! Dar aci nu poate fi vorba nici măcar de un epigon și maiestru, ci un becisnic îndrăzneț are nerușinarea să se aproprie și să se compare cu un mare bărbat de stat, așa zicend cu al trileza întemeietor al statului ungar, căci după Mohács, Ungurii n'au avut o situație mai grea ca cea isvorită din înfrângerea lor la Șiria (Világos), situație din care numai mintea ageră și spiritul împăciitor al lui Deák i a scăpat.

Când Bánffy spune deci că e rea politica marelui bărbat de stat Deák, este ca și când un zidar ordinar s'ar apuca să modifice o statue cioplită în marmură de un maestru!

Lucru ridicol, care are însă o parte tristă. Se găsește anume chiar la conducerea țerii eroi destul de triști pentru a se face apostolii unor asemenea idei stupide. Ear Ungurii în majoritate covârșitoare, se iau după asemenea eroi, ear nu ascultă vocile — adevărat că foarte rare — celor cari ca Moesáry de pildă, ca Tisza István și Szivák, recunosc că legea dela 1868 nu s'a executat sincer nici odată, că de naționalități Ungurii trebuie să țină seamă, că numai o înțelegere sinceră între guvernanți și majoritatea cetățenilor (naționalitățile nemulțumite) poate garanța dezvoltarea și întărirea statului ungar!

Ear cât va țină în Ungaria această rătăcire, în care epigonii politicii să batjocorească opera măiestrilor, nimeni nu poate prevedea.

Zilele trecute s'a referat și s'a adus sentență la Curie asupra procesului de despărțire ierarhică dintre Românii din Timișoara Fabric și dintre Sârbii d'acolo.

Grație portării de grige a fostului episcop Meșianu, care a lăsat să treacă la mijloc zeci de ani, până să se poată invoa ca aproape și prescripția; grație inteligenței avocatului Babeș din Budapesta și a tatălui seu V. Babeș, care a forțat procesul în loc de a cădea la învoială cu Sârbii, Românii ear s'au ales cu un mare proces perdit. Averea de peste 120 000 fl rămâne toată Sârbilor ear mitropolitul Meșianu, care tocmă peste 30 ani s'a trezit să facă proces, va trebui să plătească și 8000 Cor. cheltueli de procese, bani pe cari desigur va căuta să i ia însă din fondul de despărțire, lucru în contra cărui protestăm chiar de pe acum.

Vom reveni.

Tisza Kálmán bate la ușa kossuthistilor. În numărul dela 10 Maiu al ziarului „Egyetértés“ publică adevărat o scrisoare în care dă a se înțelege că da, va vota în contra proiectului de lege privitor la incompatibilitate și făcend aceasta, va și să și tragă consecuențele, adică să iasă din partid. Se înțelege, dacă Széll face chestie de partid din votarea proiectului și dacă nu va primi propunerile

ce Tisza va prezenta pentru a mai domoli dispozițiunile ce i se par aspre în proiect.

Că acțiunea lui Tisza cu ce ochi este privită de guvernamentul lui Széll, se poate judeca și din următoarele rinduri ale ziarului „Pesti Napló“, numărul dela 10 Maiu:

„Mișcarea aceasta — în contra reviziei legii de incompatibilitate — n'are caracter grav; ea nu este altelea decât ultima licărire a unui opaiț care se stinge“.

Bietul Tisza!

Ziar antișovinist în limba maghiară. „Sieb. D. Tagblatt“ aduce următoarea știre: „Sub titlul „Testvériség“ va apăre la 1 Iunie în Alsó Kubin (comitatul Arva) un ziar săptămânal, în limba maghiară, care va reprezenta interesele naționalităților nemaghiare din patrie. Apelul la sprigina publicului e motivat în modul următor: Nemszghiarul formează mai mult de jumătate din populațiunea Ungariei. În loc de a li se asigura însă avantajele cuvenite, „streberii“ șovinisti mereu li acuză, la cea mai modestă întinare a naționalităților, de vrșjmași ai statului, ca și când dinșii n'ar servi patria ca și Maghiarii, cu sângele și baoul lor. Care să fie cauza? Nemszghiarul nu au un punct comun de centralizare, un organ comun, care să păsească hotărât contra atacurilor șoviniste și să stabilească adevărul hotărât. Prin faptul că plănuitul ziar ar apăre în limba maghiară, se urmărește mai ales ca Maghiarii să poată fi luminați din isvor direct, nefalsificat asupra dreptății și intențiunilor naționalităților, de cari să se poată convinge direct, fără intervertiri a întesulului expunerilor“.

Dela sinodul archidiecezan.

— Crâmpetele și spieuniri. —

— 8 Maiu u.

S'au risipit domni deputați pe la căminele lor. „Re bene gesta“ și cu inimă liniștite. Fie-le de bine strădania, bogdaproste pentru ispravă.

Așa-dar' pentru un an de zile, earăși mântuiți sântem bisericeste de toate grijile și nevoile.

S'au imprăștiat domni deputați, dar au lăsat urme și icoane gravate în mintea noastră, pe care pagubă e să nu le cunoști și dumniata, iubite cetitor.

În gazetele noastre am cetit rapoarte cam sărăcicioase despre sinodul nostru Unele lucruri au fost omise cu desăvârșire. Eară deci norma și ținta șirelor de față; eată pricina întâzierii lor.

Încerca vom deci a suplini ceea ce a rămas în pesna domnilor raportori dela unele gazete. Apoi, pe lângă lucrurile așa zise meritabile, spieun vom mai ales isnoave și nostimade, floricele de Maiu și de Aprilie, și le vom lega în mănunchiu. Să nu ni-se bage vina însă, dacă în curunță rățeci-se va și câte-o buriană, ori poate chiar câte-un ghimpe.

Ne aflăm în seminarul lui Șaguna. Adevă, ierte-mi se vorba, în al răspasatului Miron. Edificiu mare și chipeș. Ca o casă sarmă. E cărpocit ca un fel de supplement la zidurile vechi. Și e căpșut, cu multe zeci de mil, într'o groapă ingenios de potrivită pentru a fi mormântul zecilor de mil și mai ales al nădejților ce de mult se puneau într'un seminar falnic. Cine mai contestă înțelegeniua hotărârii de a se înjghiba această sandramă? Săntem cu ea și fără ea, și zecile de mil bunicele ar fi fost ele de altă soarte.

Ei, dar' aceasta poate nu se ține de obiect.

10 ore dimineața. Sinodulnicii nostri s'at așezat la locurile lor. În sală liniște deplină. Poți număra chiar resuflul lui neica Hontescu, care într'un jet de pe galerie bogonisește și moșie în tână. Publicul ascultător, în parte covârșitoare elevi seminariați, stă la cuvenita departare. Și numai părinții Ghibu și Mihu au voia a se închiri mai pe la spatelii infailibililor.

Să ne ascuțim și noi urechile, să ne bolovnim ochii, să ascultăm.

De vreme-ce este obiceiul de a nu te imbulzi în casa omului, până nu știu cu cine ai de a face, cuvine-se poate aci să ne facem și noi, înainte de toate, temenelele. Cuvine-se să improvizăm fotografia fetelor mai însemnate. Mă rog, să facem cunoștință domnilor. Să-i smotrim nișii. Cu pace și cu dragoste.

Să nu ni-se iee în nume de rău, dacă la locul dîntăiu silit s'ant a remarcă absența academicienei sale Ion dela București. Lipsește deci „dispoziția“ sinodului. Regretele noastre. E aci însă fratele seu, Iosif, cel cu același chip și tupeu, care, cu barba cu tot, face și el cât fratele Buceci. Apoi aci e și celalalt Gambutz, precuviosul Ilarion. Sede colo în colțul salei, aproape de presidiu, cu gravitatea cuvenită și cu comăncul.

Acum ajungem la „archieria“ sa, să mergam pe rând. La masa biroului eu remarc două fețe cunoscute. De adreapta, smerit și mărșăl și slomnește în protocoale părintele Voilșan. Se gândește la vremuri apuse... Vis-à-vis ni-se prezintă fața radiosă a celui mai proaspăt călugăr archidiecezan, a cuviosului Ilie Cristea. Dînsul posează totdeauna pe cel mai priocosit, cel mai înțelept, cel mai insolent om din lume. Surișe vecnic. Să suridem și noi... Doi pași câtră părete ne împedcăm de o altă somitate bisericască. E marele ispravnic Ivan. Schimbă mereu la fețe ciosmolite. Pentru că vezi mata și sfinția sa are sfânta convingere, că tot ce se face în biserică, printr'insul se face, și nimic fără de dînsul nu se face. Pentru că, vedeți mă rog, pravoslavnicii Ivan și Ilie Cristea s'ant azi oameni agrăși ai mitropolitului Meșianu.

O mică parantesă se impune aci. În ea trebuie să închid „fatală“ întemplare, care i-a adunat într'un cârd aproape de eminentiile lor, pe cucernicii: Ilarion, Ilie și Ivan (Eusebie încă nu e departe)...

Pentru a nu strica rîndul, amintesc aci între călugări și pe Dr. Mihu. Se face sod treaba asta; dar' s'a arăstreat și dînsul între ei — însă numai cu șevanul.

Acum o privire peste drum. Ni-se isbeste în ochi figura s'rasnică a vecniei sarcasticului Partenie Cosma. El este Long-Tomul nostru. Gros și virtos și moros. Încurjurat de garda mamelucilor sel, afe aerul unui satrap, care vrea să apue sub picioarele sale chiar și pe Vichi Tordeșianu. Domnia sa are privilegiul a vorbi când îi place și când îl doare. De altfel susține se a fi magistrin de știință organizătoare bisericască. Vom ave norocire a mai grăi cu dînsul în cele-ce urmează. Acum anticipăm numai, că arpile lungi, de astă-dată încâtva retezate au esit de pe arena de luptă. Obusurile cu care obiectuește a isbi n'au putut strivi pământul tocmai „vermuleții“, cari mai mult îi zădăresc.

Megies de dînsul se ascunde nemeșul nostru I. A. de Preda. Cea mai hazlie figură din Sinod. Cu al seu glas cobitor, vorbește „foarte tare“ cu aplomb. Conservativ dela roată, are năravul a nu fi mulțumit nici odată cu priviri și alcătuirii moderne. Nu odată îl vezi pledând cu mână, cu ochelari împotriva unei dispozițiuni, primejdioase dăunăcioase, neoportune, nepracticabile, nedrepte, nepotrivite, nedemne“...

Dar credem că e destul cu recomandările. Mai la vale vom face cunoștință altor personaje cu greutate.

Am puté călători mai departe. Ar trebui să facem clasări și împărțeli. Deși în-

La adunarea generală de acum — ca și de altă dată — mai mulți acționari, între cari și eu, au avut plenipotențe dela cel absent, prin urmare noi toți aceștia suntem în ochii dlui P. Rotariu niște „nu știu cine”; — îl mulțumim dlui P. Rotariu pentru acest epitet și grațitudine, să nu uite însă d-sa, că noi, acești „nu știu cine” suntem oameni, cari nu folosim institutul pentru trebușoarele proprii, oamenii, despre cari lumea știe cel puțin atâta, că nu afirmăm ne-adevăruri chiar și în pressă.

Noi toți acești „nu știu cine” încă am dori ferbinte, ca toți acționarii noștri să vină în persoană la adunarea generală căci în cazul acesta actuala gospodărie dela institut de mult s'ar fi repus la locul ei cuvenit.

Dacă plenipotențele date nouă le folosim spre a aduce ovațiuni direcțiunii pentru cumpărarea casei și grandioasele (?) rezultate financiare ale conducătorilor de acum ai institutului, așa e, die P. Rotariu, că ceilalți acționari ar pute rămâne și mai departe tot acasă, ear noi plenipotențiașii lor nu am fi niște „nu știu cine”?

Când matadorii de acum ai direcțiunii au scos pe dl George Trăilă din direcțiune, ear dl E. Ungurian în urma acestei apucături s'a văzut necesitat a părăsi postul său din direcțiune și când posturile devenite vacante s'au umplut cu dl P. Rotariu și Dr. Tr. Putici, plenipotențele au avut un rol decizător; toată lumea o știe, cum și sub ce titlu s'au adunat atunci plenipotențele, căci cei ce au fost prin plenipotențe reprezentați, în partea mai mare au fost simplamente seduși în privința scopului pentru care s'a pns la cale vânătoarea de plenipotențe și e curios, că dl P. Rotariu n'a timbrat nici când pe acești vânători de plenipotențe de niște „nu știu cine”, — nu, căci ei erau „stăpîni” dsale.

Dl P. Rotariu ne dă o eclatantă probă despre aceea, cum își cuprinde pozițiunea sa în și față de institut și cum d-sa e de părerea că institutul e al d-sale; anume face aluziuni de imputări Ven. Ordinariat gr. cash. din Lugoj, care ar fi consimțit quasi cu ținuta dlui C. Teaha, de-și institutul nostru face în o măsură mică și pe Ven. Ordinariat „părtaş la puținul ce putem distribui”; cum adevă: sumele de binefacere le dă dl P. Rotariu din al său, sau institutul este proprietatea sa de poate vorbi în tonul acesta, sau bine-facerea aceasta e menită să contrabalanseze drepturile Vener. Ordinariat ca acționar al institutului și să aprobe ori-ce abus în schimb cu câteva coroane?

Propunerea mea nu a fost deci o „copilărie”, ci a fost efectul părerii generale, ceea-ce se vede și din faptul, că după ce făcusem deja propunerea, adunarea generală m'a ales cu o majoritate impunătoare membru în comitetul de supraveghiere, ear acesta de președinte al său, reelegându-se toți ceilalți membri din comitet, afară de unul, care votase pentru propunerea dlui V. Hamsea.

Trebuie să se știe, că nici unul dintre membrii direcțiunii nu a reagat așa mult contra propunerii mele ca dl P. Rotariu și Dr. Tr. Putici, din simplul motiv, că numai d-lor s'au simțit atinși prin aceea.

Dl P. Rotariu știe bine, că cu institutele noastre de bani trebuie să umbli ca cu oul și defectele lor nu e permis să străbată în publicitate; din acest motiv apoi își permite a face ce voaște, căci, dacă cineva ar cutexa să arete cu degetul, aceste defecte și să ceară îndreptare, atunci d-sa ca director poate striga: eată păcătoșul, care dă în institut!

Eu însă cred, că e păcat mai mare a privi cu mânie în stn decadența unuia dintre fortărețele noastre financiare economice.

Am descris aici fidel cele întâmplate în adunarea generală și ca motivare și mai departe la propunerea mea aș putea să mă provoc încă la multe casuri concrete, pe

cari însă aflu de biné să le retac aici în interesul institutului.

Eu mi-am făcut datorința și rămân cu conștiința liniștită, ear pentru viitor doresc, ca toți acționarii să se intereseze de acest institut cu mențiune atât de importantă pentru părțile bătăne, să-l ridice earăși la nivoul pe care a stat odată, dar de pe care acum a alunecat.

Dr. Aurel Cosma, acționar.

Noutăți

Arad, 11 Maiu n.

Știri militare. Comandantul de divizie din Oradea mare, generalul Carol Lovetto, a petrecut zilele acestea în Arad, unde a ținut inspecție asupra miliției din garnison.

Nov năceaz între patrioți. Nu trece aproape nici o zi, în care nervii fini și șovinistilor să nu fie sgâdăriți de câte-o nouă descoperire, care de care mai superătoare, pe globul maghiar. Azi se trezesc cu o „tradare” de patrie, mâne cu un „atentat” la adresa șovinismului, peimâne cu un ghiold austriac, și așa mai facole, încât nu mai știu nici ei: cu ce surprindere se scoală și cu care se culcă.

De astă-dată eară-i rău. Ci-că o fabrică maghiară de ghete, anume „Turul” din Timișoara care și a înființat o filială și în Seghedin a fost prinsă în flagrant delict: că aduce marfă gata din orașul austriac Mölling. Până aci însă n'ar fi tomat așa de groaznic răul. Dar păcatul e și — cum se bocesc zările patriotice, — „abusul fără păreche de scandalos, descoperit fără veste la filiala din Seghedin”, că fabrica e subvenționată din partea statului! Va să zică, o nouă suliță în coasta șovinismului! cacl așa-i doare totdeauna, mai mult decât ori ce grije de industria indigenă, de pildă.

De, aci toată presa „patriotică” a dat năvală asupra ministrului Hegedüs, care „a vândut țeara — Austriacilor”. Se va face chiar interpelație în Dietă, și ministrul, teamă-ne este, va trebui să plece cu fabrică cu tot.

Adevărul e, că fabrica din vorbă, subvenționată de stat, s'a înființat și se subvenționează cu scopul: de a da de lucru meseriașilor din țeară și de a folosi numai marfă indigenă. Uneltirile jidovești însă au tras dungă și peste această socoteală și de aici vine mișelia, că se contrabandează marfă străină.

Adevăr — din greșală Ziarul „Alkotmány” raportează despre congregația din Lugoj, în care administrația șovinistă a fost vio combinată de d-nii Brediceanu și Dr. Petrovici, într-o notiță intitulată: „Plângeri de ale naționalităților din Ardeal”. E vorba de „partes adnexae” ale marelui principat al Ardealului! — „Rich'ig!” ar zice un confrate german.

Tot e bine când nu se uită cu totul tradiția istorică. Onoare lui „Alkotmány”!

Societatea de lectură „Petru Maior” invită la serata literară musicală, urmată de dans ce se va aranja sub patronajul Domnilor: Dr. Alexandru Moesonyi de Foen și Dr. Iosif Gall, Joi. în 16 Maiu n. 1901 în sala hotelului „Royal” din Budapesta cu binevoitorul concurs al D-soarelor: Clotilda Olteanu, Valeria Opriș, Margareta Ruva și al tirăntului artist Desideriu Lenghel. Inceputul la 7½ ore seara. Prețul de intrare: de persoană 4 coroane, de familie 10 coroane. Venitul curat este destinat pentru augmentarea fondului societății. Taxele și suprasolvirile marinimoase sunt a se trimite

la adresa societății (Budapesta, Molnár-utca 20, II. 10) și se vor cvita pe cale publică.

Programa: 1. Senin și furtună de I. Vorobchievici, executat de corul societății. 2. a) Beethoven: Rondo, b) Lenghel: Poeste, executate la pian de Desideriu Lenghel. 3. a) Hubay; Sérénade (Unter ihrem Fenster), b) Wieniaw-ky: Sienka, solo de violină de D-soara Valeria Opriș 4. Despre Doină (Dor și jale), disertațiune de Dionisie Stoica, stud. fil. 5. Massé: Les noces de Jeanette, cântată de D-soara Clotilda Olteanu, acompaniată la pian de Desideriu Lenghel. 6. a) Häudel: Largo, b) Bocherini: Menuette célèbre, cvartet executat de: Emil Șincal stud. techn., violină I., Leonida Dozide, stud. med. violină II., Ioan Șandru, stud. techn. violă, * violoncello. 7. Weber: Fantasie de concert, executată la pian de D-soara Margareta Ruva. 8. Wieniawsky: Legende, solo de violină de Emil Șincal, stud. techn. 9. a) Cântec sicilian, de C. G. Porumbescu, b) Vino lele, de I. Vidu, esecutat de corul societății. În pauză se vor juca „Călușorul” și „Bătuta”.

„Incoronarea” este titlul unei broșuri de dl Sergiu Cujbă, un tiner literat bine apreciat în București. Broșura este scoasă în editura librăriei V. Rola, Str. Filantropiei, B. curești.

În versuri corecte, tinerul poet cântă dulce și descrie așa zicând, cu multă însufleșire, ziua de 10 Maiu, aniversarea Incoronării Suveranilor României.

Un inspector de școale suspendat. Am fost înregistrat și noi la timpul său, că comisia disciplinară a comitatului Cenad suspendase din post pe inspectorul regal de școale comitatens Kubinyi Mihály, pentru purtarea lui scandalosă cu deservire incompatibilă cu oficiul și cu datorile lui morale, cum și pentru o faptă a lui necorectă și păgubitoare pentru erar. Fînd cauza apelată la ministerul de interne, acesta a schimbat sentința comisiei, astfel, că a condamnat pe „inspectorul” de stat la amendă în bani de 500 coroane și la alte 721 coroane ca despăgubire pe seama erarului. Zilele trecute congregația comitatului Cenad a luat la cunoștință sentința adusă de ministrul internelor.

Brava inspector!

Invitare. Ni-se scriu următoarele: Petrecând în comună membrul nostru onorar. părintele Alexandru Muntean al lui Vasile din Șeitin, la espresa dorință a membrilor activi ai Reuniunii noastre, subscrisul prezidiu se află îndemnat a invita la serata musicală-literară, improvizată în onoarea și cu binevoitorul concurs al părintelui Muntean, carea se va ține Duminecă, la 12 Maiu n. în sala de cântare în Recita-montană, cu următorul program: 1.) „Junimea parisiensă”, cor mixt; 2.) „Vederile și aspirațiunile noastre culturale”, disertant: dl Alex. Muntean al lui Vasile; 3.) „A căzut o rază lină” de Porumbescu, duet pentru sopran și alt, acomp. de harmoniu, esecutat de domnișoarele R. Căzan și S. Baiș; 4.) „O pagină din istoricul Reuniunii noastre de cântări”, — disertant: dl Iosif Velcean; 5.) „Din șezătoare”, de Vida, cor mixt; 6.) „Toporul și pădurea”, de G. Alexandrescu, declamată de eleva Maria Todor; 7.) „Resunetul Ardealului” de Vidu, cor mixt. După concert urmează: dans. Inceputul la 8 ore seara. Recita-montană, la 8 Maiu 1901. A. Crenian, m. p. președinte; Iosif Velcean, secretar.

Dramă familiară. Înainte de asta cu trei ani, măraru Franz Pamer din Hidkut (lângă Lipova) se căsătorise a doua-oră cu văduva Bagi, care avea o fată de 15 ani și un fecior de 22 ani. Multă vreme soția și fiul acesteia, Emeric, l-au ajutat morarului la moara ce o avea la marginea comunei. Emeric s'a căsătorit însă și el, și astfel a rămas să-i ajute fiica soției, Iustina, căci mama ei trebuia să se îngrijească de trebile casei. În scurtă vreme însă tatăl vitrig a

inceput relații de dragoste cu fata soției, și dînsa era înveită și ea cu „noua stare de lucruri.” Mama nu știa nimic de ceea-ce se petreceau la moară, între soți și fiica sa. La un an de neîntreruptă dragoste însă, mama a observat la fiica sa simptome suspecte și a luat-o din scurt. Copila a mărturisit numai decăt, că de un an d-a stă în relații neiertate cu tatăl vitrig, și focul a fost aprins. Mama a denunțat cazul fiului său Emeric, care zilele trecute a venit la tatăl vitrig, făcându-i aspre muștrări pentru fapta neiertată. Din asta s'au pornit la ceartă și bătăie, ear în urmă Emeric l-a trosnit atât de puternic pe tatăl vitrig în cap, încât acesta a căzut amețit la pământ. După asta mama și fiul l-au legat fedeleș și l-au aruncat între roțile morii, cari l-au făcut numai bucățele. Fata Iustina, care fusese alungată din casă, a denunțat apoi cazul la gendarmerie; aceasta a pornit cercetare, a dat de bucățile cadavrului, și ucigașii, mama și fiul, au fost imediat arestați.

Doi executați deodată. Joi dimineața au fost executați în Nürnberg doi condamnați, deodată: strugarul Höfling și milerul Schaller, cari împreună ucisese și jăfuiseră pe soacra lui Höfling. Executarea s'a făcut prin decapitare.

Cum se „vindecă” cleptomania? În Paris s'a întemplat nu de mult următoarea istorioară hazlie. În „Avenue de la Grande Armée” locuiește un medic specialist, despre care se zice, că vindecă și cleptomania. Într-una din zile a intrat la dînsul un domn elegant îmbrăcat, având cu sine două fete. — Numele meu e Simon — a zis străinul, — locuiesc în Avenue Kleber, și aș dori să las în grăja d-tale pe o fiică a mea, care suferă de cleptomanie.

Specialistul medic i-a promis, că prin sistemul său de cură va leuca boala copilei, ear dl Simon a plătit „deocamdată” medicului 500 franci, lăsând acolo pe fiică-sa împreună cu bona acesteia. Vindecarea copilei însă, după-cum se vede mai jos, — n'a avut succesul dorit de medic. După o petrecere de mai multe zile în casa medicului, copila împreună cu bona sa, într-o bună dimineață au dispărut, luând cu ele și 23.000 franci, în hărți de valoare din casa doctorului. Acesta a așteptat câteva zile, crezând că domnișoara va fi fost earăși apucată de patima „boalei”, și totuși se va reîntoarce. După așteptare zadarnică, medicul s'a dus la locuința lui Simon în Avenue Kleber, acolo lăsă era, ce-l drept, un anume Simon, dar' nici pe departe nu s'asemna cu cel-ce îl adusese fata la cură. Specialistul vindecător de cleptomanie fiind astfel păcălit, a recurs la ajutorul poliției. Nu se știe, dacă poliția a dat sau da va de urma istețului escroc, dar' mai probabil e, că dl doctor, în urma întemplării, se va lăsa de — „vindecarea” cleptomaniei.

Un tiner pedagog român caută aplicare în vre-o cancelarie advocațională aici în loc. Doritorii să se adreseze la administrația foil noastre.

ULTIME ȘTIRI.

Londra, 10 Maiu. Lordul Kitchen raportează, că 18 companii de soldați yecormanry au imbarcat să plece din Africa acasă în Anglia.

Stein și De Wett se află, cum se crede, în apusul Transvaalului. — Hartbeestfontein-ul va fi demolat.

Editor. Aurel Popovici Barcianu. Red. respons: Ioan Russu Șirlianu.

93—1901

végrh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a vingai kir. járásbíróság 1893. évi 6180 polg. számú végzése következtében Dr. Sinkay Traján vingai ügyvéd által képviselt Arad-Karánsebesi gk. egyházi alapok javára Szécsány község ellen 271 kor. 10 fill. s jár. erejéig 1893. évi november hó 27-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 900 koronára becsült következő ingóságok u. m.: széna, tűzmentes szekrény és bikák nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a vingai kir. járásbíróság 1901. évi V. 78. számú végzése folytán 271 kor. 10 fill. tőkekövetelés, ennek 1876. évi november hó 30. napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 105 kor. 20 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig Szécsányon a község házában leendő eszközzésére 1901. évi május hó 15-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Vingán, 1901. évi május hó 1-ső napján.

Enyedy Zsigmond, kir. bírósági végrehajtó.

602 1—1

Mai eftin ca ori-unde.
Industrie de casă!
Totfelul
de ghete pentru bărbați, dame și băeți
(lucru de mână).

Pălării tari și moi cel mai nou facon, deasemeni
Pălării pentru preoți
de felurite de prețuri.

Asortiment bogat. — Serviciu solid.

Kutányi J. Strada Vörösmarty 1.
față în față cu berăria teatrului.

335. Nrul telefonului 335. 588 10—10

Concurs,

pentru postul de casier la „Mureșanul“ institut de credit și economii societate pe acțiuni în M.-Radna.

Salariu anual 600 Cor. și tantiemă, ear cautiune 1200 Cor. în hârtii de valoare ori numărariu.

Competenții să-și trimită recursurile instruita cu certificatele trebuincioase în termen de 30 de zile dela datul de față, la adresa Institutului.

598 3—3

Maria-Radna, 4 Maiu 1901.

Diracțiunea.

Cruce dublă electro-magnetică vindecă și inviorază sub garanție.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți migrene, neuralgie, impede-

lația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare mornală a medicului se vindecă prin electrici-

tate. Insușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenesc binefacătorul curent când pădeoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra imbolnăvirilor.

carea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tuituri de ureche, bătaia de inimă, sgârçiuiri de inimă, asma, auzul greu, sgârçiuiri de stomac, lipsa poftă de mâncare, recelă la mâni și picioare reuma podagră, ischias, udului în pat, influința în somnia epilepsia circ-

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prățuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. publice asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost officios oprit fiind nefolositor, pecând aparatul meu e ingenerere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja eftinatatea cruceimele electro-magnetice o recomandă în deosebi.

Prețul aparatului mare e fl. 3. | Prețul aparatului mic e fl. 2 sau
sau Cor. 6.— folosibil la morburi | Cor. 4. folosibil numai la copii și
cari nu sunt mai vechi de 15 ani. | femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:
596 3—25

Albert Müller, Budapesta, V., strada Vadász 42. K
Colțul stradei Kálmán.

Semințele MAUTHNER

cunoscute în toată lumea poartă
pe fiecare pachet numele seminței
MAUTHNER

Semințele fără de eticheta
cu numele MAUTHNER sunt a se respinge
chiar și dacă s'ar vinde sub firma
aceasta.

Mai bune și mai de încrezut nu
există semințe pentru economie și
grădină ca și cele ce se furnizează de 27
ani dela firma

EDMUND MAUTHNER,

prăvălie de semințe a curții cesaroregese
în Budapesta.

Comptoarul și) VII. Strada Rottenbiller 33
Magazinul) stațiunea tranvaiului electric.

Localul de vânzare) VI. Strada Andrássy 23
vis-à-vis cu opera reg.

Catalogul principal de 226 pagini la cerere
572 9—10 se trimite gratis și franco.